

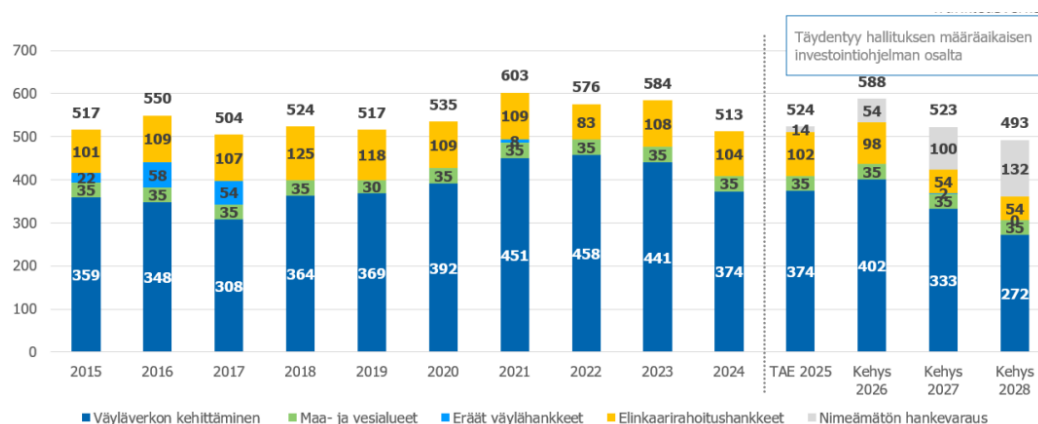
Valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Viite: Vuoden 2025 TAE (HE 109/2024 vp)

Talousarvioesitys vuodelle 2025

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan (pääluokka 31) määrärahat vuoden 2025 talousarvioesityksessä ovat 3,598 miljardia euroa. Liikenne- ja viestintäverkoille ehdotetaan 2,03 miljardin euron määrärahaa.

Vuonna 2025 ehdotetaan aloitettavaksi seitsemän uutta tiehanketta (valtuudet yhteensä 317 miljoonaa euroa) ja kaksi uutta ratahanketta (valtuudet yhteensä 105 miljoonaa euroa). Lisäksi hankkeelle Rantaradan kehittäminen Karjaa-Kauklahti välillä esitetään 50 miljoonan euron valtuuden korotusta 80 miljoonaan euroon. Kuvassa 1 on esitetty valtion väyläverkon kehittämisinvestointien rahoitus.

Kuva 1. valtion väyläverkon kehittämisinvestointien rahoitus (milj. euroa). Lähde: Väylävirasto

Maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimukset

Talouspoliittinen ministerivaliokunta puolsi 23.9. kaikkien seitsemän MAL-seudun (Helsinki, Tampere, Turku, Oulu, Jyväskylä, Kuopio ja Lahti) valmisteluryhmien ehdotuksia.

Valtio osallistuu MAL-sopimukseen liittyviin hankkeisiin (taulukko 1) yhteensä 870,2 miljoonalla eurolla ja se rahoitetaan pääosin hallitusohjelman investointiohjelmasta. Hankkeisiin liittyvät talousarvioesitykset sisällytetään vuoden 2025 täydentävään talousarvioesitykseen ehdollisina MAL-sopimusten allekirjoittamiselle (pl. Koivusaaren etl, Turun seudun joukkoliikennekäytävän ja Kupittaan kärjen hankkeet, jotka vaativat vielä lisäsuunnittelua ennen talousarvioesitystä). Myös julkisen henkilöliikenteen perusrahoituksen (57,25 M€) myöntäminen ko. kaupunkiseuduille edellyttää MAL-sopimusten allekirjoittamista.

Taulukko 1: MAL-sopimushankkeet seuduittain

	Valmisteluryhmien ehdotukset MAL-rahoituksen jakautumisesta		Muu rahoitus	YHT.
Helsingin seutu	Vantaan raitiotie Vt 4 Lahdenväylä Maarinsolmun eritasoliittymä Koivusaaren eritasoliittymä Metroasemien korjaukset Juna-asemien korjaukset Väyläverkon parantamishankkeet Kuuma-seudulla Kehittämishankkeiden suunnittelu Kuuma-seudulla Kauniaisten baana	144,1 M€ 64 M€ 33,7 M€ 14,3 M€ 15 M€ 15 M€ 17,8 M€ 2 M€ 2,1 M€	 0,5 M€ (joukkoliikennetu esta)	308,5M€
Tampereen seutu	Tampereen raitiotie Väyläverkon parantamishankkeet	55,5 M€ 9,5 M€		65 M€
Turun seutu	Turun raitiotien suunnittelu ja joukkoliikennekäytävän rakentaminen Kupittaa kansiratkaisu Satamaraide E18 Raison kohta Mt 180 Kurkela-Kuusisto	10 M€ 10 M€ 11 M€ 45 M€ 12 M€	 145 M€ (liite E) 91,2 M€ (liite E)	324,2 M€
Oulun seutu	Oulun henkilöratapiha Väyläverkon parantamishankkeet Väyläverkon kehittämishankkeiden suunnittelu	24,5 M€ 14 M€ 6 M€		44,5 M€
Jyväskylän seutu	Vt 4 Palokan kohta Väyläverkon parantamishankkeet	15,5 M€ 0,5 M €		16M€
Lahden seutu	Vt 12 Mankala-Tillola Väyläverkon parantamishankkeet	30 M€ 10 M€	62 M€ (liite E)	102 M€
Kuopion seutu	Väyläverkon parantamishankkeet	10 M€		10 M€
Yhteensä		571,5 M€	298,7 M€	870,2 M€

Valmisteluryhmien ehdotukset MAL-sopimuksiksi hyväksytetään seuraavaksi kunnissa. Valtio hyväksyy sopimukset valtioneuvoston periaatepäätöksellä loppuvuodesta 2024. Sopimukset on tarkoitus allekirjoittaa joulukuussa 2024.

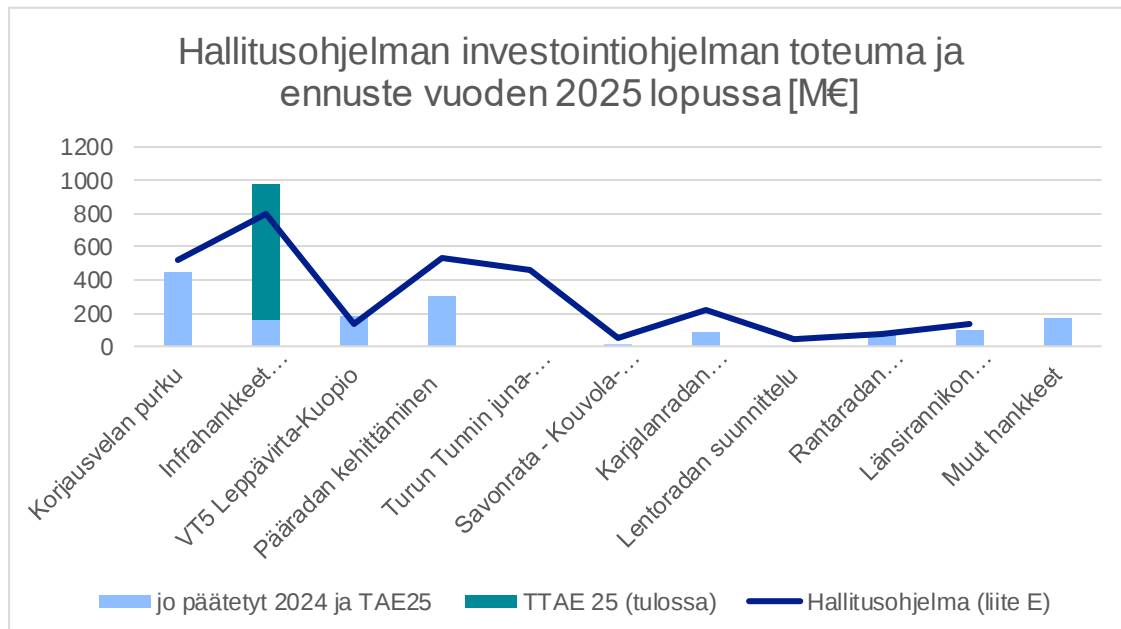
Hallitusohjelman investointiohjelma (liite E)

Hallitusohjelma sisältää määräaikaisen neljän miljardin euron investointiohjelman (liite E), joka rahoitetaan valtion omaisuuden myynnistä kertyvillä tuloilla. Tästä lähes 3 miljardia euroa on kohdennettu liikenneinvestointeihin. Investointiohjelma koostuu panostuksista työvoiman liikkuvuuden, vientivetoisen teollisuuden ja elinkeinoelämän kannalta tärkeisiin väylähankkeisiin, korjausvelan purkuun ja raidehankkeiden edistämiseen kaikkialla Suomessa.

Päätöksiä tai talousarvioesityksiä hallitusohjelman määräaikaisesta investointiohjelmasta on toistaiseksi tehty yhteensä n. 1,5 miljardilla eurolla. Lisäksi MAL-sopimukseen liittyvästä rahoituskokonaisuudesta on talouspoliittisen ministeriövaliokunnan linjaus. Kuvassa 2 on esitetty

talousarviossa 2024 jo päätetyt sekä talousarvioesitykseen 2025 tulossa olevat MAL-hankkeet (täydentävässä talousarvioesityksessä 2025). Määräaikaisen investointiohjelman rahoitus kattaa päätetyn hankkeen, vaikka hankkeen toteutus jatkuisi kuluva hallituskausia pidemmälle.

Kuva 2. Hallitusohjelman investointiohjelman toteuma ja ennuste

Valtio on myös sitoutunut aiesopimusluonnoksen myötä pääomittamaan Länsiratatayhtiötä 400 miljoonalla eurolla, mikäli kunnat sitoutuvat vastaavasti pääomittamaan yhtiötä 400 miljoonalla eurolla.

EU-rahoitus

Suomi on saanut liikenteen Verkkojen Eurooppa eli CEF-ohjelmasta EU-tukea tukikaudella 2021-2027 tähän mennessä yhteensä 275,9 milj. euroa. Koko edellisellä tukikaudella 2014-2020 Suomen saanto jäi yhteensä 262,8 milj. euroon.

Viimeisimmässä vuoden 2023 haussa Suomi sai tukea 39,11 milj. euroa, josta merkittävä osuus kohdistui valtion väyläverkon kohteille. Kilpailu rahoituksesta oli tukikierroksella erittäin kovaa ja hyvätkään hakemukset ja hankkeet eivät menestyneet, joten hyvistä arvioinneista huolimatta muutamat Suomen hankkeet jäivät ilman rahoitusta. CEF-haun sotilaallisen liikkuvuuden haussa Suomi on pärjännyt erinomaisesti ja saanut 4-5 % koko haun rahoituksesta.

Syksyn 2024 CEF-haussa (24.9.2024-21.1.2025) on jaossa 960 M€ yleisen määrärahan osuudessa (General Envelope), mikä on 18 % jäljellä olevasta rahoituksesta. Haettava EU-tuki kohdistuu liikenteen tieto- ja viestintätekniisiin järjestelmiin, eurooppalaisen merialueen (entinen Merten moottoritiet) ja multimodaalien matkustajaterminaalien hankkeisiin sekä liikenneinfrastruktuurin mukauttamiseen Unionin ulkorajatarkastuksiin, raskaan liikenteen parkkialueisiin sekä liikenneinfrastruktuurin ilmastokestävyyden parantamiseen. Vuoden 2024 haun jälkeen kaikki varat on sidottu.

Uuden komission monivuotisen rahoituskehityksen valmistelu on käynnissä. Liikenne- ja viestintäministeriö on pyrkinyt ennakko vaikuttamaan mahdollisiin liikennettä koskevien rahoitusohjelmien sisältöihin VN:n yhteisten kantojen (E 31/2024 vp) mukaisesti. On epävarmaa, millaiseksi tuleva mahdollinen liikennettä koskeva rahoitusväline muodostuu.

Liikenne 12 –suunnitelman päivitys

Liikenne 12 –suunnitelman päivitystä tehdään vuosille 2025-2036. Suunnitelma pitää sisällään toimenpideohjelman sekä valtion rahoitusohjelman ja vaikutusarvion, johon sisältyy ympäristöselostus. Myös suunnitelman tavoitteet on päivitetty ja priorisoitu (toimivuus, turvallisuus ja kestävyys).

Rahoitusohjelma koostuu liikenne- ja viestintäministeriön määrärahoista ja pääpaino on perusväylänpidossa. Siinä on huomioitu julkisen talouden haastava tilanne ja hallitusohjelman leikkaukset väyläverkon kehittämiseen. Rahoitusohjelman toteutuminen riippuu kehys- ja talousarviopäätöksistä.

Valtioneuvosto asetti 19.10.2023 parlamentaarisen työryhmän, joka tukee Liikenne 12 –suunnitelman päivitystä ja muodostaa näkemyksen sen sisällöstä. Parlamentaarinen työryhmä ei ole linjannut lausunnoille lähetettävästä suunnitelmaluonnoksesta.

Lakisääteinen lausuntokierros on tarkoitus aloittaa lähiaikoina. Lausuntokierroksen jälkeen suunnitelmaluonnos viimeistellään saadun palautteen pohjalta. Tämän jälkeen siitä tehdään valtioneuvoston päätös ja se toimitetaan eduskunnan käsiteltäväksi.